

การดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยสมมุติฐาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ การสร้างและการทดลองแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามจริง วิธีเก็บข้อมูลและการเสนอข้อมูล

สมมุติฐาน

เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสมมุติฐานของการวิจัยเรื่อง "บทบาทของปลัดเทศบาลในการบริหารการศึกษา" ไว้ดังนี้คือ ปลัดเทศบาลน่าจะมีการรับผิดชอบในการบริหารการศึกษาโดยตรงตามที่

1. บทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบแบบแผนได้กำหนดไว้
2. กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ทางการบริหารการศึกษาให้แก่ปลัดเทศบาลน้อยกว่าความรับผิดชอบที่แท้จริง

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในโครงการวิจัยแยกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ปลัดเทศบาลนคร 2 แห่ง ประกอบด้วย
 - 1.1 เทศบาลนครหลวง
 - 1.2 เทศบาลนครเชียงใหม่

2. ปลัดเทศบาลเมือง 82 แห่ง ประกอบด้วย

- 2.01 เทศบาลเมืองขอนแก่น
- 2.02 เทศบาลเมืองชลบุรี
- 2.03 เทศบาลเมืองตรัง
- 2.04 เทศบาลเมืองนครปฐม
- 2.05 เทศบาลเมืองนครราชสีมา
- 2.06 เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช
- 2.07 เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช
- 2.08 เทศบาลเมืองนนทบุรี
- 2.09 เทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา
- 2.10 เทศบาลเมืองพิษณุโลก
- 2.11 เทศบาลเมืองภูเก็ต
- 2.12 เทศบาลเมืองยะลา
- 2.13 เทศบาลเมืองราชบุรี
- 2.14 เทศบาลเมืองลำปาง
- 2.15 เทศบาลเมืองสงขลา
- 2.16 เทศบาลเมืองหาดใหญ่
- 2.17 เทศบาลเมืองอุตรธานี
- 2.18 เทศบาลเมืองอุบลราชธานี
- 2.19 เทศบาลเมืองกาญจนบุรี
- 2.20 เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์
- 2.21 เทศบาลเมืองกำแพงเพชร
- 2.22 เทศบาลเมืองพล
- 2.23 เทศบาลเมืองจันทบุรี
- 2.24 เทศบาลเมืองระยอง
- 2.25 เทศบาลเมืองพนัสนิคม

- 2.26 เทศบาลเมืองชัยนาท
- 2.27 เทศบาลเมืองชัยภูมิ
- 2.28 เทศบาลเมืองชุมพร
- 2.29 เทศบาลเมืองเชียงใหม่
- 2.30 เทศบาลเมืองพะเยา
- 2.31 เทศบาลเมืองตราด
- 2.32 เทศบาลเมืองตาก
- 2.33 เทศบาลเมืองนครพนม
- 2.34 เทศบาลเมืองปากพนัง
- 2.35 เทศบาลเมืองชุมแสง
- 2.36 เทศบาลเมืองนราธิวาส
- 2.37 เทศบาลเมืองนครนายก
- 2.38 เทศบาลเมืองอ่างทอง
- 2.39 เทศบาลเมืองบุรีรัมย์
- 2.40 เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์
- 2.41 เทศบาลเมืองปัตตานี
- 2.42 เทศบาลเมืองปราจีนบุรี
- 2.43 เทศบาลเมืองเสนา
- 2.44 เทศบาลเมืองพังงา
- 2.45 เทศบาลเมืองตะกั่วป่า
- 2.46 เทศบาลเมืองพัทลุง
- 2.47 เทศบาลเมืองพิจิตร
- 2.48 เทศบาลเมืองบางม่อนาก
- 2.49 เทศบาลเมืองเพชรบุรี
- 2.50 เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์

- 2.51 เทศบาลเมืองแพะ
- 2.52 เทศบาลเมืองมหาสารคาม
- 2.53 เทศบาลเมืองระยอง
- 2.54 เทศบาลเมืองระนอง
- 2.55 เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
- 2.56 เทศบาลเมืองบ้านโป่ง
- 2.57 เทศบาลเมืองโพธาราม
- 2.58 เทศบาลเมืองลพบุรี
- 2.59 เทศบาลเมืองลำพูน
- 2.60 เทศบาลเมืองเลย
- 2.61 เทศบาลเมืองศรีสะเกษ
- 2.62 เทศบาลเมืองสกลนคร
- 2.63 เทศบาลเมืองสตูล
- 2.64 เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม
- 2.65 เทศบาลเมืองสมุทรปราการ
- 2.66 เทศบาลเมืองพระประแดง
- 2.67 เทศบาลเมืองสมุทรสาคร
- 2.68 เทศบาลเมืองสระบุรี
- 2.69 เทศบาลเมืองสิงห์บุรี
- 2.70 เทศบาลเมืองสุโขทัย
- 2.71 เทศบาลเมืองสุวรรณภูมิ
- 2.72 เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี
- 2.73 เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี
- 2.74 เทศบาลเมืองสุรินทร์
- 2.75 เทศบาลเมืองหนองคาย

- 2.76 เทศบาลเมืองอุตรดิตถ์
- 2.77 เทศบาลเมืองอุทัยธานี
- 2.78 เทศบาลเมืองกระบี่
- 2.79 เทศบาลเมืองน่าน
- 2.80 เทศบาลเมืองปทุมธานี
- 2.81 เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
- 2.82 เทศบาลเมืองบ้านหมี่

3. ปลัดเทศบาลตำบล 35 แห่ง ประกอบด้วย

- 3.01 เทศบาลตำบลศรีราชา
- 3.02 เทศบาลตำบลบัวใหญ่
- 3.03 เทศบาลตำบลปากแพรง
- 3.04 เทศบาลตำบลสุโขทัย
- 3.05 เทศบาลตำบลหัวหิน
- 3.06 เทศบาลตำบลอรัญประเทศ
- 3.07 เทศบาลตำบลท่าเรือ
- 3.08 เทศบาลตำบลตะพานหิน
- 3.09 เทศบาลตำบลชะอำ
- 3.10 เทศบาลตำบลหล่มสัก
- 3.11 เทศบาลตำบลเบตง
- 3.12 เทศบาลตำบลโคกสำโรง
- 3.13 เทศบาลตำบลสะเตา
- 3.14 เทศบาลตำบลหนองแค
- 3.15 เทศบาลตำบลแก่งคอย
- 3.16 เทศบาลตำบลสองพี่น้อง
- 3.17 เทศบาลตำบลวารินชำราบ

- 3.18 เทศบาลตำบลพิบูลมังสาหาร
- 3.19 เทศบาลตำบลยโสธร
- 3.20 เทศบาลตำบลขลุง
- 3.21 เทศบาลตำบลหาใหม่
- 3.22 เทศบาลตำบลบางคลา
- 3.23 เทศบาลตำบลวัดสิงห์
- 3.24 เทศบาลตำบลหลังสวน
- 3.25 เทศบาลตำบลแม่ออก
- 3.26 เทศบาลตำบลโนนสูง
- 3.27 เทศบาลตำบลตะลุง
- 3.28 เทศบาลตำบลกบินทร์
- 3.29 เทศบาลตำบลอัมพวา
- 3.30 เทศบาลตำบลกระทุ่มแบน
- 3.31 เทศบาลตำบลนาสาร
- 3.32 เทศบาลตำบลป่าโมก
- 3.33 เทศบาลตำบลศรีพนมมาศ
- 3.34 เทศบาลตำบลกันตัง
- 3.35 เทศบาลตำบลบางบัวทอง

เนื่องจากจำนวนประชากรดังกล่าวทั้ง 3 ประเภท มีจำนวนไม่มากนัก คือ
รวมทั้งสิ้น 119 แห่ง ผู้วิจัยจึงใช้เป็นประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาคุณค่าจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ
2. การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ
3. การใช้แบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ในการพิจารณาเห็นว่าการใช้แบบสอบถาม จะเป็นวิธีที่เหมาะสมกว่าวิธีอื่น ทั้งสามารถประหยัดเวลาได้ดีกว่า แต่ก่อนที่จะสร้างแบบสอบถามขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระบบการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร จากเอกสาร ตำรา คู่มือกฎหมายท้องถิ่น และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ปลัดเทศบาลนครหลวง ปลัดเทศบาลเมืองปทุมธานี รองปลัดเทศบาลนครธนบุรี (เดิม) ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในกองราชการส่วนท้องถิ่นบางท่านอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้มีทั้งแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) แบบอัตราการประมาณ (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Opened End) เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นของตนอย่างเสรี

แบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนแรก เป็นคำถามที่เกี่ยวกับบทบาทในการบริหารการศึกษาของปลัดเทศบาล 10 ประการ จำนวน 50 ข้อ ประกอบด้วย

1. การวางแผนปฏิบัติงาน 5 ข้อ
2. การจัดองค์การ 5 ข้อ
3. การมอบอำนาจหน้าที่ 5 ข้อ
4. การประสานงานทั้งภายในและภายนอกเทศบาล 5 ข้อ
5. การติดต่อสื่อสาร 5 ข้อ
6. การวินิจฉัยสั่งการ 5 ข้อ
7. การควบคุมการคลัง 5 ข้อ
8. การบำรุงขวัญ 5 ข้อ
9. การควบคุมติดตามและประเมินผลงาน 5 ข้อ
10. การปรับปรุงงาน 5 ข้อ

ตอนที่สอง เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพ (Status) ของผู้ตอบ แบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ ครอบคลุม เพศ วุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้พิเศษ และขอเสนอแนะที่ช่วยในการวิจัยสมบูรณขึ้น ฯลฯ เป็นต้น

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับอดีตปลัดเทศบาล จำนวน 12 ท่าน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลต่อไป

(รายละเอียดของแบบสอบถามได้นำเสนอไว้ในภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เริ่มสัมภาษณ์ ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล และเจ้าหน้าที่กองราชการส่วนท้องถิ่น เมื่อต้นเดือนพฤศจิกายน 2514 โดยการเข้าพบเพื่อขอนัดเวลาดวงหน้า 2-3 วัน เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ อย่างน้อยที่สุด ½ ชั่วโมง จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ 6 ท่านคือ ปลัดเทศบาลซึ่งขณะนั้นยังดำรงตำแหน่งอยู่ 2 ท่าน รองปลัดเทศบาล 1 ท่าน และเจ้าหน้าที่ของกองราชการส่วนท้องถิ่น 3 ท่าน ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี

ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารต่าง ๆ เพื่อประกอบความเข้าใจเรื่องบทบาทของปลัดเทศบาลโดยเฉพาะทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น แล้วนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยได้เสนอแนะและช่วยแก้ไขอีกทีหนึ่ง หลังจากนั้นก็นำไปพิมพ์แล้วนำไปทดลองใช้กับอดีตปลัดเทศบาล ต่อจากนั้นก็ได้นำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามที่นำไปใช้จริง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ปัญหาที่สำคัญยิ่งก็คือความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ขอหนังสือแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัย และจากหัวหน้ากองราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ส่วนผู้วิจัยก็ได้แนบจดหมายส่วนตัวของผู้วิจัยเองถึงปลัดเทศบาลพร้อมกับแบบสอบถาม ส่งไปทางไปรษณีย์

เมื่อตอบเสร็จแล้วได้ขอให้ส่งกลับมายังผู้วิจัยโดยทางไปรษณีย์เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับโดยการปิดซองตราไปรษณียากรและพิมพ์ชื่อสถานที่ส่งคืออาจารย์ควบคุมการวิจัยแนบไว้ในแบบสอบถามด้วย

การส่งแบบสอบถามไปเริ่มส่งเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2515 กำหนดส่งแบบสอบถามกลับคืนภายใน 2 สัปดาห์ คือวันที่ 24 มกราคม 2515 แต่อย่างไรก็ตาม การรอรับแบบสอบถามได้รอลงวันที่ 31 มกราคม 2515 ปรากฏว่าได้รับข้อมูลที่ใช้ได้คืนจากปลัดเทศบาลนคร 2 ชุด จากปลัดเทศบาลเมือง 50 ชุด และปลัดเทศบาลตำบล 22 ชุด รวมแล้วได้รับแบบสอบถามคืน 74 ชุด คิดเป็น 62.19% ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่ง

แบบสอบถามที่สมบูรณ์ต้องมีลักษณะดังนี้คือ มีคำตอบครบทุกข้อตามที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม นอกจากขอที่ให้แสดงความคิดเห็นหรือระบุวิธีการปฏิบัติงานในการจัดการศึกษาและปรับปรุงการศึกษาในเทศบาล

รายละเอียดของจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

จำนวนแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของเทศบาล

เทศบาล	จำนวนแบบสอบถาม		
	ส่ง	ได้รับคืน	%
นคร	2	2	100.00
เมือง	82	50	60.97
ตำบล	35	22	68.86
รวม	119	74	62.19

การเสนอขอมูล

การเสนอขอมูลเกี่ยวกับบทบาทของปลัดเทศบาลในการบริหารการศึกษานั้น
ได้เสนอในรูปแบบตารางและการบรรยายไปพร้อม ๆ กัน และคิดค่าธรรมเนียมของจำนวน
ผู้ตอบคำถามแต่ละขอ และแต่ละคำตอบ

การวิเคราะห์ขอมูล

ใช้ค่าธรรมเนียมสำหรับวิเคราะห์ขอมูลทั้งหมด และเสนอขอมูลในรูปแบบของ
ตารางประกอบการบรรยาย